

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Кафедра інформаційних технологій, консалтингу і туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Р. ШВЛУДЬКО

“ 131 ” *Р. Швлюдко* **2020 року**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ І АУДИТІ

Галузь знань **07 «Менеджмент і адміністрування»**

Спеціальність **71 «Облік і оподаткування»**

Освітньо-професійна програма – **«Облік і оподаткування»**

Спеціалізація – —

Факультет – **обліку і фінансів**

Харків -2020

2

Робоча програма дисципліни «**Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті**» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань **07 «Менеджмент і адміністрування»** спеціальності **071 «Облік і оподаткування»** освітньо-професійної програми «**Облік і оподаткування**».

« 25 » серпня 2020 р. _____ с.

Розробник: **Бутенко Тетяна Андріївна**, завідувач кафедри інформаційних технологій, консалтингу і туризму, доцент, кандидат економічних наук.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри інформаційних технологій, консалтингу і туризму

Протокол від « 25 » серпня 2020 р. № 1.

Завідувач кафедри інформаційних технологій,
консалтингу і туризму, доцент

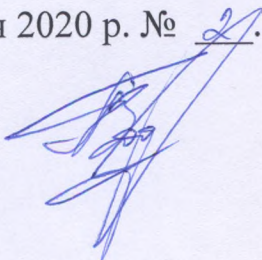
Т. БУТЕНКО

« 25 » серпня _____ 2020 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету обліку і фінансів.

Протокол від « 31 » серпня 2020 р. № 2.

Голова

О. ГОРОХ

©Бутенко Т.А., 2020 р.

© ХНАУ ім. В.В.

Докучаєва, 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>07 «Менеджмент і адміністрування»</u>	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» Освітньо-професійна програма: «Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	5-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		8-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента –	Освітній рівень: «бакалавр»	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		20 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
Вид контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є засвоєння теоретичних і практичних знань у галузі побудови і функціонування інформаційних систем і комп'ютерних технологій та можливостей їх використання в обліку і аудиті.

Завдання навчальної дисципліни полягає в розумінні сутності інформаційних технологій та особливостей їх застосування в обліку; вивчення складу облікових задач підприємства; освоєння розв'язування облікових задач в умовах використання різних технологій обробки інформації; набуття вмінь виконувати постанову типових бухгалтерських задач; освоєння методики розробки алгоритму розв'язання задач бухгалтерського обліку і аудиту

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- склад задач та функції автоматизованого обліку;
- принципи побудови інформаційних систем обліку, їх призначення та можливості;
- структуру та основні складові частини інформаційних систем обліку;
- склад програмного та технічного забезпечення інформаційних систем обліку;
- методологію обліку, контролю та аудиту в умовах автоматизованої обробки інформації;
- перспективи розвитку інформаційних систем та технологій;

вміти:

- визначати найбільш ефективні форми використання комп'ютерної техніки в інформаційних системах обліку і аудиту;
- розробляти структуру інформаційної системи у відповідності з її завданнями;
- використовувати стандартні засоби інформаційних технологій для розв'язання облікових задач;
- використовувати стандартні програми автоматизації бухгалтерського обліку і аудиту.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність - *Здатність* розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області обліку і оподаткування та в процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність працювати в команді.

ЗК04 Здатність працювати автономно.

ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК06. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

Програмні результати навчання

ПР12. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування.

Міждисциплінарні зв'язки: економічна інформатика, автоматизація бухгалтерського обліку (попередні дисципліни та їх розділи, що використовуються в даній дисципліні); математична статистика, математичне моделювання, фінансовий облік, бухгалтерський облік (наступні дисципліни та їх розділи, що використовують матеріали даної дисципліни).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи і методологія застосування інформаційних систем і технологій в обліку та аудиті

Тема 1. Інформаційні системи та їх роль в управлінні організацією.

Роль інформаційних систем в управлінні сучасними організаціями. Ресурси і технології інформаційних систем. Конкурентні переваги підприємств, що використовують інформаційні технології. Переваги автоматизованого бухгалтерського обліку. Правове забезпечення автоматизованої форми бухгалтерського обліку.

Тема 2. Етапи розвитку та сутність інформаційних систем.

Концепції розвитку та проектування інформаційних систем. Етапи розвитку інформаційних систем. Традиційні та автоматизовані інформаційні системи. Складові компоненти управлінських інформаційних систем. Загальна характеристика та класифікація інформаційних систем обліку. Структура інформаційної системи обліку.

Тема 3. Планування розвитку управлінських інформаційних систем.

Управління організаційним розвитком. Системний підхід до планування управлінських інформаційних систем. Методологія створення інформаційних систем. Стратегії розробки інформаційних систем. Стадії та етапи розробки інформаційних систем. Життєвий цикл автоматизованої інформаційної системи. Впровадження інформаційних систем на підприємстві.

Тема 4. Безпека інформаційних систем.

Питання безпеки та контролю інформаційних систем. Контроль введення, обробки та збереження інформації. Безпека та захист мережі. Процедурний контроль. Етичні аспекти використання інформаційних систем. Особистість та умови праці. Захист особистої та комерційної таємниці.

Тема 5. Локальні та регіональні інформаційні мережі в сучасних організаціях.

Загальна характеристика комп'ютерної мережі Інтранет та Екстранет. Застосування Інтранет сучасними компаніями: комунікації та співробітництво, управління бізнес-операціями. Роль Екстранет у діяльності сучасних компаній. Інструменти здійснення електронних комунікацій.

Інтернет-технології в бізнесі. Інтерактивний маркетинг. Віртуальні підприємства. Захист інформації в Internet. Основи електронної комерції. Електронні платежі та безпека.

Змістовий модуль 2. Прикладний аспект використання інформаційних систем і технологій в обліку та аудиті.

Тема 6. Економічна інформація і засоби її формалізованого опису.

Сутність та особливості економічної інформації. Види економічної інформації та її класифікація. Структура та властивості економічної інформації.

Економічна інформація та економічні дані. Засоби формалізованого опису економічної інформації. Системи кодування економічної інформації.

Тема 7. Автоматизовані системи управління, оброблення та аналізу інформації.

Інформаційні технології оброблення економічної інформації. Класифікація інформаційних технологій бухгалтерського обліку. Автоматизовані системи оброблення інформації (АСОІ). Класифікація АСОІ. Структура та складові АСОІ. Компоненти забезпечувальної та функціональної частин.

Типові задачі автоматизованого оброблення економічної інформації. Поняття та зміст інформаційного забезпечення (ІЗ) ІС обліку. Організація баз даних автоматизованої інформаційної системи. Ресурси баз даних.

Функціональне призначення SCM (Supply Chain Management) – системи управління логістичним ланцюгом. Можливості SRM (Supplier Relationship Management) – системи управління взаємовідносинами з постачальниками. Перспективи використання ВІ (Business Intelligence) – інтелектуальних систем підтримки стратегічного менеджменту

Тема 8. Технологічні основи створення і функціонування автоматизованих баз даних.

Технологічні процеси обробки даних. Характеристика основних етапів технологічного процесу. Технологія оперативної обробки даних OLAP та її реалізація в реляційних (ROLAP), багатовимірних (MOLAP) та гібридних (HOLAP) системах обробки даних. Технологія створення і функціонування автоматизованих баз даних. Поняття бази даних та банку даних. Моделі організації бази даних. Інформаційно-логічна модель предметної області.

Тема 9. Системи управління базами даних (СУБД).

Стисла характеристика існуючих СУБД. Типи даних та їх властивості. Етапи проектування бази даних. Структура бази даних. Основні об'єкти бази даних. СУБД Microsoft Access, OpenOffice.org Base.

Поняття інтеграції даних. Організація обміну даними з метою їх обробки різними програмними засобами.

Тема 10. Системи підтримки прийняття управлінських рішень.

Загальні положення систем підтримки прийняття рішень та їх класифікація. Основні характеристики та переваги СППР. Технології аналітичного моделювання. Використання технологій штучного інтелекту в управлінні організацією.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи і методологія застосування інформаційних систем і технологій												
Тема 1. Інформаційні системи та їх роль в управлінні організацією	7	1				6	8,5	0,5				8
Тема 2. Етапи розвитку та сутність ІС	7	1				6	8					8
Тема 3. Планування розвитку управлінських інформаційних систем	9	2		2		6	8,5	0,5				8
Тема 4. Безпека інформаційних систем	9	1		2		6	9	1				8
Тема 5. Локальні та регіональні інформаційні мережі в сучасних організаціях	7	2				5	8					8
Разом за змістовим модулем 1	39	6		4		29	42	2				40
Змістовий модуль 2. Прикладний аспект використання інформаційних систем і технологій в обліку та аудиті												
Тема 6. Економічна інформація і засоби її формалізованого опису	13	2		2		9	11	1				10
Тема 7. Автоматизовані системи управління, оброблення та аналізу інформації	15	2		4		9	13	1		2		10
Тема 8. Технологічні основи створення і функціонування автоматизованих баз даних	15	2		4		9	18	2		2		14
Тема 9. Системи управління базами даних (СУБД)	20	4		4		12	24	2		4		18
Тема 10. Системи підтримки прийняття управлінських рішень	18	4		2		12	12					12
Разом за змістовим модулем 2	81	14		16		51	78	6		8		64
Усього годин	120	20		20		80	120	8		8		104

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені

6. Теми практичних занять

Практичні заняття навчальним планом не передбачені

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Планування розвитку управлінських інформаційних систем: <ul style="list-style-type: none">- стратегії розробки інформаційних систем;- стадії та етапи розробки інформаційних систем;- життєвий цикл автоматизованої інформаційної системи.	2	
2	Безпека інформаційних систем: <ul style="list-style-type: none">- питання безпеки та контролю інформаційних систем;- етичні аспекти використання інформаційних систем;- захист особистої та комерційної таємниці.	2	
3	Економічна інформація і засоби її формалізованого опису: <ul style="list-style-type: none">- структура та властивості економічної інформації;- економічна інформація та економічні дані;- засоби формалізованого опису економічної інформації;- системи кодування економічної інформації.	4	
4	Використання інформаційних технологій в бухгалтерському обліку і аудиті: <ul style="list-style-type: none">- робота зі структурованими документами засобами текстових редакторів;- аналіз даних засобами електронних таблиць.	6	2
5	Технологічні основи створення і функціонування автоматизованих баз даних: <ul style="list-style-type: none">- аналіз предметної області для проектування баз даних;- побудова інформаційно-логічної моделі;- опис структури таблиць реляційної бази даних.	6	4
6	Системи управління базами даних (СУБД): <ul style="list-style-type: none">- ведення структури таблиць у середовищі СУБД MS Access;- введення даних;- побудова схеми даних;- формування запитів;- формування звітності.	6	6
7	Системи підтримки прийняття управлінських рішень: <ul style="list-style-type: none">- основні характеристики та переваги СППР;- технології аналітичного моделювання;- використання технологій штучного інтелекту в управлінні організацією.	4	
	Разом	30	12

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Тема 1. Інформаційні системи та їх роль в управлінні економікою	5	8
2	Тема 2. Етапи розвитку сутність інформаційних систем в управлінні організацією	5	8
3	Тема 3. Планування розвитку управлінських інформаційних систем	5	8
4	Тема 4. Безпека інформаційних систем	5	8
5	Тема 5. Локальні та регіональні інформаційні мережі в сучасних організаціях	5	8
6	Тема 6. Економічна інформація і засоби її формалізованого опису	5	10
7	Тема 7. Використання інформаційних технологій в бухгалтерському обліку і аудиті	5	12
8	Тема 8. Технологічні основи створення і функціонування автоматизованих баз даних	5	16
9	Тема 9. Системи управління базами даних (СУБД)	10	16
10	Тема 10. Системи підтримки прийняття управлінських рішень	10	12
	Разом	60	100

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-	-	-

10. Методи навчання

У ході вивчення сутності інформаційних систем та їх значення в управлінні сучасними організаціями, що є предметом дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні організацією», використовуємо такі методи навчання:

1. Група методів за джерелом і сприйняття навчальної інформації – *словесні* (лекція, бесіда, розповідь), *наочні* (ілюстрація, демонстрація), *практичні* (використання: пошукових систем для ознайомлення з WEB-сайтами аграрного спрямування; методів аналізу “причина-наслідок”, кореляційно-регресивного аналізу, оптимізація; аналіз даних засобами табличних процесорів: MS Excel, OpenOffice.org Calc; дослідження можливостей створення та обробки інформації СУБД MS Access, Open Office.org Base);
2. Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: *індуктивні, дедуктивні, аналітичні і синтетичні*;
3. Група методів за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – *репродуктивні, продуктивні*;
4. Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під

керівництвом викладача, самостійна робота з навчально-методичною і науковою літературою, робота з пакетами прикладних програм, інтерактивні методи, такі як: метод кейс-стаді, мозкова атака та ін.

11. Методи контролю

Контроль знань, умінь і навичок здобувачі вищої освіти – невід’ємна складова педагогічного процесу та форма зворотного зв’язку. При вивченні дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні організацією» використовуються такі методи контролю:

1. **Поточний контроль** рівня знань та вмінь, який проводиться на лекціях, лабораторних заняттях за такими видами:

- *Експрес опитування* – опитування на засвоєння матеріалу попередньої лекції; опитування під час лекції на розуміння її суті; контроль за засвоєнням матеріалу лекції;
- *Співбесіда*;
- *Програмований контроль знань* – вирішення проблемних і ситуаційних завдань, тестування;
- *Модульний контроль*.

2. **Періодичний (проміжний) контроль** рівня знань та умінь після вивчення розділу, теми змістовних розділів за такими видами:

- *Контрольні роботи*;
- *Тестові опитування*;
- *Контроль за формуванням практичних умінь і навичок*;
- *Контроль за умінням вирішувати професійно-орієнтовані завдання*.

3. **Підсумковий контроль** – іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (іспит) (20 %)	Сума
Змістовий модуль 1 (25 %)					Змістовий модуль 2 (55 %)					20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
5	5	5	5	5	5	10	15	20	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Щербаков П.А. Інформаційні системи та технології в аграрному менеджменті: теоретичні й організаційні основи: навч. посібник (з грифом Міністерства аграрної політики України) / П.А. Щербаков, О.В. Ульяновченко. – ХДАУ ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2000. – 162 с.
2. Щербаков П.А. Інформаційні системи в менеджменті: підручник для студ. економ. спеціальностей (з грифом Міністерства аграрної політики України) / П.А. Щербаков, О.В. Ульяновченко. – Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків, 2004. – 335 с.
3. Ульяновченко О.В. Дослідження операцій в економіці: підручник (з грифом Міністерства освіти і науки України) / О.В. Ульяновченко. – Суми: Видавництво "Довкілля", 2010. – 594 с
4. Андрусенко В.М. Інформаційні системи в менеджменті: опорний конспект лекцій / В.М. Андрусенко. – Харк. держ. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х.: 2008. – 132 с.
5. Андрусенко В.М. Інформаційні системи і технології в менеджменті: методичні вказівки та завдання для лабораторних, практичних і самостійних робіт / В.М. Андрусенко., О.І. Нестеренко. – Х.: ХНАУ, 2007. – 31 с.
6. Бутенко Т.А. Інформаційні системи і технології в управлінні організацією: Технологія створення реляційних баз даних: методичні вказівки та завдання для самостійної роботи / Т.А. Бутенко, В.М. Сирий. – Харківський нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків, 2014. – 27 с.
7. Бутенко Т.А. Підготовка ділових документів: завдання для самостійної роботи / Т.А. Бутенко, В.М. Сирий. – Харків, 2012. – 42 с.
8. Бутенко Т.А. Інформаційні системи і технології в управлінні організацією: завдання для діагностики знань / Т.А. Бутенко. – Харківський нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків, 2014. – 33 с.
9. Синявіна Ю.В. Інформатика: Табличний редактор OpenOffice.org Calc:

лабораторний практикум / Ю.В. Синявіна, Т.А. Бутенко, Н.М. Проценко. – Харківський нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків, 2012. – 25 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Клименко О.В. Інформаційні системи і технології в обліку. Навчальний посібник / О.В. Клименко. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 320 с.
2. Писаревська Т. А. Інформаційні системи обліку та аудиту: навчальний посібник / Т.А Писаревська. – К.: КНЕУ, 2004. – 369 с.
3. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навч. посіб. - 4-те вид., випр.. і доп. / С.В. Івахненко. – К.: Знання, 2008. - 343с.
4. Інформаційні системи бухгалтерського обліку. Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит"/ Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк, Т.В. Шахрайчук. За ред. проф. Ф.Ф. Бутиця; 2-е вид., перероб. і доп. - Житомир: ПП "Рута", 2002. - 544 с.
5. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. / Шквір В., Височан С. та ін.. - Львів: Знання, 2003 . - 268 с.
6. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посібник / Л.О. Терещенко. – К.: Знання, 2004. - 187 с.
7. Синявіна Ю.В. Табличний редактор OpenOffice.org Calc: лабораторний практикум / Ю.В. Синявіна, Т.А. Бутенко, Н.М. Проценко. – Харків, 2012. – 25 с.
8. Васьковська М.С. Інформаційні системи обліку: навч. посібник для студентів спеціальності „Облік та аудит” / М.С. Васьковська. - Хмельницький: ТУП, 2003.
9. Інформаційні системи і технології в економіці. Посібник. / За ред. проф. В.С.Пономаренка. - К.: «Академія», 2002.
10. Основи інформаційних систем: Навч. посібник. / За ред. В.Ф.Ситника. - К.: КНЕУ, 2003 .
11. Страхарчук А.А. Інформаційні технології / А.А.Страхарчук. – К.: КНЕУ, 2001.

Допоміжна

1. Твердохліб М.Г. Моделювання та інформаційні системи в економіці: міжвід. наук. зб. / Відп. ред. М.Г. Твердохліб – К.: КНЕУ, 2003. – Вип. 69. — 167 с.
2. Єрьоміна Н.В. Банківські інформаційні системи: навч. посібник / Н.В. Єрьоміна. – К.: КНЕУ, 2000. — 220 с.
3. Береза А. М. Інформаційні системи і технології в економіці: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А.М. Береза. – К.: КНЕУ, 2002. – 80 с.
4. Рогач І. Ф. Інформаційні системи у фінансово-кредитних установах: навч. посібник / І.Ф. Рогач, М.А. Сендзюк, В.А. Антонюк. – 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2001. – 239 с.
5. Бизнес-аналитика: от данных к знаниям: учеб. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. - Спб.: Питер, 2010. - 704 с.: ил.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.zakon.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.minfin.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства фінансів України
3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
4. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України
5. <http://www.apu.com.ua> – офіційний сайт Аудиторської палати України
6. <http://www.sta.gov.ua> – офіційний сайт Державної податкової служби України
7. <http://www.pfu.ua> – офіційний сайт Пенсійного фонду України
8. <http://www.dkrs.gov.ua> – офіційний сайт Головного державного контрольного управління
9. <http://www.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету статистики
10. <http://www.dmsu.customs.gov.ua> – офіційний сайт Державної митної служби України
11. <http://www.bank.gov.ua> – офіційний сайт Національного банку України
12. <http://www.ukr.buhgalter.com.ua> - спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів
13. <http://www.mon.gov.ua> - офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
14. <http://www.nau.ua> - інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
15. <http://www.balance.ua> - електронна версія газети «Баланс»
16. <http://www.vobu.com.ua> – електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік»
17. <http://www.uacaa.org> – офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів
18. <http://www.nbuy.gov.ua> – Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського